TEISINGUMO TEISMO (trečioji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. spalio 22 d.*

Sujungtose bylose C-261/08 ir C-348/08

dėl *Tribunal Superior de Justicia de Murcia* (Ispanija) 2008 m. birželio 12 d. ir liepos 22 d. Nutartimis, kurias Teisingumo Teismas gavo atitinkamai 2008 m. birželio 19 d. ir liepos 30 d., pagal EB 68 ir EB 237 straipsnius pateiktų prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose

María Julia Zurita García (C-261/08),

Aurelio Choque Cabrera (C-348/08)

prieš

Delegado del Gobierno en la Región de Murcia,

* Proceso kalba: ispanų.

TEISINGUMO TEISMAS (trečioji kolegija),

kurį sudaro šeštosios kolegijos pirmininkė P. Lindh, vykdanti trečiosios kolegijos pirmininkės pareigas, teisėjai A. Rosas, U. Lõhmus (pranešėjas), A. Ó Caoimh, P. Lindh ir A. Arabadjiev,

generalinė advokatė J. Kokott,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į nacionalinio teismo 2008 m. birželio 13 d. prašymą, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. birželio 19 d., skubos tvarka nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą byloje C-261/08, taikant Procedūros reglamento 104b straipsnį,

atsižvelgęs į 2008 m. birželio 25 d. Teisingumo Teismo trečiosios kolegijos sprendimą prašymo priimti prejudicinį sprendimą nenagrinėti skubos tvarka,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— A. Choque Cabrera, atstovaujamo *procuradora* E. Bermejo Garrés ir *abogado* A. Corbalan Maiquez,

— Ispanijos vyriausybės, atstovaujamos N. Díaz Abad,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. Bruni, padedamos *avvocati dello Stato* G. Fiengo ir W. Ferrante,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos E. Riedl,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos M. Wilderspin ir E. Adsera Ribera,

susipažinęs su 2009 m. gegužės 19 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymai priimti prejudicinį sprendimą susiję su EB 62 straipsnio 1 punkto ir 2 punkto a papunkčio bei 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 562/2006, nustatančio taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 105, p. 1), 5, 11 ir 13 straipsnių aiškinimu.

2 Šie prašymai buvo pateikti nagrinėjant du ginčus tarp Bolivijos piliečių M. J. Zurita García (byla C-261/08) ir A. Choque Cabrera (byla C-348/08) bei *Delegado del Gobierno en la Región de Murcia* (Vyriausybės atstovas Mursijos regione, toliau – *Delegado del Gobierno*) dėl jų atžvilgiu priimtų sprendimų išsiųsti iš Ispanijos teritorijos ir penkerius metus uždrausti įvažiuoti į Šengeno erdvę.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

Šengeno protokolas

3 Pagal Protokolo dėl Šengeno *acquis* integravimo į Europos Sąjungos sistemą, Amsterdamo sutartimi pridėto prie Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties (toliau – Protokolas), 1 straipsnį trylikai Europos Sąjungos valstybių narių leidžiama glaudžiau tarpusavyje bendradarbiauti šio Protokolo priede apibrėžto Šengeno *acquis* taikymo srityje. Šis bendradarbiavimas turi vykti Europos Sąjungos teisinės ir institucinės sistemos pagrindu, gerbiant Europos Sąjungos sutarties ir Europos bendrijos steigimo sutarties atitinkamas nuostatas.

4 Pagal Protokolo 2 straipsnio 1 dalies pirmąją pastraipą nuo Amsterdamo sutarties įsigaliojimo dienos, t. y. nuo 1999 m. gegužės 1 d., trylika Protokolo 1 straipsnyje išvardytų valstybių narių nedelsdamos taiko Šengeno *acquis*.

5 Nurodytą Šengeno *acquis* sudaro, be kita ko, 1985 m. birželio 14 d. Šengene pasirašytas Susitarimas tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo (OL L 239, 2000, p. 13; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 3) bei 1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašyta Konvencija, įgyvendinanti Šengeno susitarimą (OL L 239, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 2 t., p. 9), iš dalies pakeista 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2133/2004, dėl reikalavimo valstybių narių kompetentingoms institucijoms sistemingai antspauduoti trečiųjų šalių piliečių, kertančių valstybių narių išorines sienas, kelionės dokumentus ir šiuo tikslu iš dalies keičiančiu Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo bei Bendrojo vadovo nuostatas (OL L 369, p. 5, toliau – KĮŠS).

6 Taikydama Protokolo 2 straipsnio 1 dalies antrosios pastraipos antrą sakinį, Europos Sąjungos Taryba 1999 m. gegužės 20 d. priėmė Sprendimą 1999/436/EB, nustatantį kiekvienos nuostatos arba sprendimo, sudarančių Šengeno *acquis*, teisinį pagrindą, atsižvelgiant į atitinkamas Europos bendrijos steigimo sutarties ir Europos Sąjungos sutarties nuostatas (OL L 176, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 1 t., p. 152). Iš šio sprendimo 2 straipsnio, skaitomo kartu su sprendimo A priedu, matyti, kad Taryba kaip KĮŠS 23 straipsnio teisinį pagrindą nurodė EB 62 ir 63 straipsnius, įtrauktus į EB sutarties VI antraštinę dalį „Vizų, prieglobsčio, imigracijos ir kitos su laisvu asmenų judėjimu susijusios politikos sritys“.

KĮŠS

7 KĮŠS 6b straipsnyje nustatyta:

„1. Jei trečiosios šalies piliečio kelionės dokumente nėra atvykimo spaudo, kompetentingos nacionalinės institucijos gali daryti prielaidą, kad dokumento turėtojas neatitinka arba jau nebeatitinka konkrečioje valstybėje narėje taikomų buvimo trukmės sąlygų.

2. Ši prielaida gali būti paneigta, jei trečiosios šalies pilietis bet kokiu patikimu būdu pateikia įrodymų, pavyzdžiui, transporto bilietą, arba jo ar jos buvimo už valstybių narių teritorijos ribų įrodymų, rodančių, kad jis ar ji nepažeidė sąlygų, susijusių su trumpalaikio buvimo trukme.

<…>

3. Tuo atveju, kai 1 dalyje nurodyta prielaida nepaneigiama, kompetentingos institucijos gali išsiųsti trečiosios šalies pilietį iš atitinkamos valstybės narės teritorijos.“

8 Pagal KĮŠS 23 straipsnį:

„1. Užsieniečiai, kurie neatitinka arba nebeatitinka kurios nors Susitariančiosios Šalies teritorijoje trumpalaikiam buvimui taikomų reikalavimų, paprastai privalo nedelsdami išvykti iš Susitariančiųjų Šalių teritorijų.

<…>

3. Jei tokie užsieniečiai savo noru neišvyko arba galima daryti prielaidą, kad jie neišvyks, arba jei jų neatidėliotinas išvykimas yra būtinas nacionalinio saugumo ar viešosios tvarkos sumetimais, jie turi būti išsiųsti iš Susitariančiosios Šalies, kurioje buvo

sulaikyti, pagal tos Susitariančiosios Šalies įstatymus. Jei pagal įstatymus išsiųsti neleidžiama, atitinkama Susitariančioji Šalis gali leisti atitinkamiems asmenims likti savo teritorijoje.

<…>

5. Šio straipsnio 4 dalis netrukdo taikyti nacionalinių nuostatų dėl prieglobsčio teisės, 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijos dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu, taip pat šios Konvencijos šio straipsnio 2 dalies arba 33 straipsnio 1 dalies.“

Reglamentas Nr. 562/2006

9 Reglamentu Nr. 562/2006 kodifikuojami esami teisės aktai sienų kontrolės srityje ir siekiama konsoliduoti ir vystyti bendrojo sienų valdymo politikos teisinę pusę, įtvirtinant su išorės sienų kirtimu susijusias normas.

10 Pagal šio reglamento 5 straipsnį, skirtą trečiųjų šalių piliečių atvykimo sąlygoms:

„1. Ne ilgiau kaip tris mėnesius per šešių mėnesių laikotarpį trunkančiam buvimui trečiųjų šalių piliečiams nustatomos tokios atvykimo sąlygos:

a) jie turi galiojantį kelionės dokumentą ar dokumentus, leidžiančius jiems kirsti sieną;

b) jie turi galiojančią vizą, jei to reikalaujama pagal 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 539/2001, nustatantį trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorės sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus [OL L 81, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 65], išskyrus atvejus, kai jie turi galiojantį leidimą gyventi;

c) jie pagrindžia numatomo buvimo tikslą bei sąlygas ir turi pakankamai pragyvenimo lėšų numatomo buvimo laikotarpiui ir grįžimui į kilmės šalį arba vykimui tranzitu į trečiąją šalį, į kurią jie tikrai būtų įleisti, arba gali teisėtai gauti tokių lėšų;

d) jie nėra asmenys, dėl kurių į [Šengeno informacinę sistemą] yra įtrauktas įspėjimas neįsileisti;

e) jie nelaikomi keliančiais grėsmę nė vienos iš valstybių narių viešajai tvarkai, vidaus saugumui, visuomenės sveikatai ar tarptautiniams santykiams, pirmiausia – dėl jų valstybių narių duomenų bazėse nėra įtrauktas įspėjimas neįsileisti dėl išvardytų priežasčių.

<…>“

11 Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio, skirto buvimo trukmės sąlygų neatitikimo prezumpcijai, 1 ir 3 dalių formuluotėje pakartotas KĮŠS 6b straipsnio 1 ir 3 dalių tekstas, išskyrus redakciją ispanų kalba, kurioje minėto 11 straipsnio 3 dalyje numatyta:

„Jei 1 dalyje nurodyta prielaida nepaneigiama, kompetentingos institucijos išsiunčia trečiosios šalies pilietį iš atitinkamos valstybės narės teritorijos.“

12 Pagal šio reglamento 13 straipsnį, reglamentuojantį atsisakymą leisti atvykti:

„1. Trečiosios šalies piliečiui, kuris neatitinka visų 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų atvykimo sąlygų ir nepriklauso 5 straipsnio 4 dalyje nurodytoms asmenų kategorijoms, neleidžiama atvykti į valstybių narių teritorijas. Tai nepažeidžia specialių nuostatų dėl teisės į prieglobstį ir tarptautinę apsaugą arba dėl ilgalaikių vizų išdavimo taikymo.

<…>“

13 Remiantis to paties reglamento 39 straipsnio 1 dalimi, nuo 2006 m. spalio 13 d. panaikinami KĮŠS 2–8 straipsniai.

14 Pagal Reglamento Nr. 562/2006 40 straipsnį šis reglamentas įsigaliojo 2006 m. spalio 13 dieną.

Nacionalinės teisės aktai

15 2000 m. sausio 11 d. Organinis įstatymas 4/2000 dėl užsieniečių teisių ir laisvių Ispanijoje bei jų socialinės integracijos (Ley Orgánica sobre derechos y libertades de los extranjeros en España y su integración social; BOE, Nr. 10, 2000 m. sausio 12 d., p. 1139) buvo iš dalies pakeistas 2000 m. gruodžio 22 d. Organiniu įstatymu 8/2000 (BOE, Nr. 307, 2000 m. gruodžio 23 d., p. 45508) ir 2003 m. lapkričio 20 d. Organiniu įstatymu 14/2003 (BOE, Nr. 279, 2003 m. lapkričio 21 d., p. 41193, toliau – Užsieniečių įstatymas).

16 Užsieniečių įstatymo 28 straipsnio, reglamentuojančio užsieniečių išvykimą iš Ispanijos, 3 dalyje numatyta:

„Išvykti [iš Ispanijos teritorijos] privaloma šiais atvejais:

<…>

c) administracine tvarka atmetus užsieniečių pateiktus prašymus pasilikti Ispanijos teritorijoje arba neturint leidimo būti Ispanijoje.“

17 Pagal Užsieniečių įstatymo 51 straipsnį užsieniečių atvykimą ir buvimą reglamentuojančių nuostatų pažeidimai pagal sunkumą skirstomi į „nesunkius“, „sunkius“ ir „labai sunkius“.

18 Minėto įstatymo 53 straipsnio a punkte sunkus pažeidimas apibrėžiamas kaip:

„Neteisėtas buvimas Ispanijos teritorijoje nepratęsus leidimo apsigyventi ar nesuteikus leidimo gyventi arba praėjus daugiau nei trims mėnesiams nuo jų galiojimo pabaigos ir jei suinteresuotasis asmuo neprašė jų atnaujinti per teisės aktuose nustatytus terminus.“

19 Remiantis Užsieniečių įstatymo 55 straipsniu, už sunkų pažeidimą skirima iki 6 000 EUR bauda. Skirdama baudą, kompetentinga institucija turi taikyti proporcingumo kriterijų, atsižvelgdama į kaltės laipsnį, padarytą žalą, pažeidimu sukeltą pavojų ir jo pasekmes.

20 Išsiuntimą iš teritorijos reglamentuojančiame Užsieniečių įstatymo 57 straipsnyje nustatyta:

„1. Jei pažeidėjai yra užsienio piliečiai ir jų veiksmai pagal įstatymą kvalifikuojami kaip labai sunkus ar sunkus pažeidimas, numatytas šio organinio įstatymo 53 straipsnio a, b, c, d ir f punktuose, vietoj baudos gali būti taikomas išsiuntimas iš Ispanijos teritorijos, vykdomas nustatyta administracine tvarka.

2. Kitas pagrindas išsiųsti, prieš tai atlikus atitinkamą administracinę procedūrą, yra tuomet, kai užsienietis Ispanijoje ar už jos ribų yra nuteisiamas už tyčinę veiką, už kurią Ispanijoje skiriama daugiau kaip vienerių metų laisvės atėmimo bausmė, jei teistumas nėra išnykęs.

3. Bauda ir išsiuntimas negali būti taikomi kartu.

<…>“

21 2004 m. gruodžio 30 d. Karaliaus dekreto Nr. 2393/2004, nustatančio Užsieniečių įstatymo taikymo tvarką (Reglamento de la Ley de Extranjería, BOE, Nr. 6, 2005 m. sausio 7 d., p. 485), 158 straipsnyje nustatyta:

„1. Nesant leidimo būti Ispanijoje, nes, be kita ko, nėra ar nebėra tenkinamos atvykimo ir buvimo sąlygos, arba administracine tvarka atmetus prašymus pratęsti leidimą apsigyventi, suteikti leidimą gyventi ar bet kurį kitą dokumentą, reikalingą tam, kad užsienietis galėtų likti Ispanijos teritorijoje, <…> administraciniu sprendimu suinteresuotajam asmeniui pranešama apie pareigą išvykti iš šalies, neatimant galimybės taip pat įrašyti šį įspėjimą pase ar kitame analogiškame dokumente arba atskirame dokumente, jei suinteresuotasis asmuo Ispanijoje gyvena su asmens dokumentu, kuriame neįmanoma padaryti tokios *ad hoc* atžymos.

<…>

2. Išvykti privalu per sprendime, kuriuo atmestas prašymas, nurodytą terminą arba prireikus ne vėliau kaip per penkiolika dienų nuo pranešimo apie tokį sprendimą, išskyrus ypatingas aplinkybes ir jei suinteresuotasis asmuo įrodo turįs pakankamas pragyvenimo lėšas; pastaruoju atveju terminas gali būti pratęstas iki 90 dienų. Jei pasibaigus terminui suinteresuotasis asmuo neišvyksta, taikomos šios tvarkos nuostatos, skirtos [Užsieniečių įstatymo] 53 straipsnio a punkte numatytiems atvejams.

3. Jei šiame straipsnyje nurodyti užsieniečiai faktiškai išvyksta iš Ispanijos teritorijos laikydamiesi pirma minėtų nuostatų, jiems netaikomas draudimas atvykti į šalį ir jie galės sugrįžti į Ispaniją laikydamiesi atvykimą į Ispanijos teritoriją reglamentuojančių normų.

<…>“

22 Iš prašymų priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad *Tribunal Supremo* aiškina minėtas nacionalines nuostatas taip: kadangi išsiuntimas yra sankcija, jį nustatantis sprendimas turi būti ypač motyvuotas ir nepažeisti proporcingumo principo.

23 Iš Teisingumo Teismui pateiktos medžiagos matyti, kad praktiškai, jei trečiosios šalies pilietis neturi įvažiuoti į Ispaniją ar gyventi joje būtinų dokumentų ir jo veiksmuose nėra sunkinančių aplinkybių, taikoma sankcija turi apsiriboti bauda, nebent yra papildomų aplinkybių, pateisinančių jos pakeitimą išsiuntimu.

Pagrindinės bylos ir prejudicinis klausimas

24 Byloje C-261/08 2006 m. rugsėjo 26 d. kompetentingos institucijos pradėjo administracinę procedūrą dėl Užsieniečių įstatymo 53 straipsnio a punkto pažeidimo prieš Bolivijos pilietę M. J. Zurita García, gyvenusią Ispanijoje neteisėtai, nepratęsus leidimo apsigyventi ar nesuteikus leidimo gyventi, arba praėjus daugiau nei trims mėnesiams nuo tokių dokumentų galiojimo pabaigos ir suinteresuotajam asmeniui nepaprašius jų atnaujinti.

25 2006 m. lapkričio 15 d. šioje procedūroje *Delegado del Gobierno* priėmė sprendimą išsiųsti suinteresuotąjį asmenį iš Ispanijos teritorijos. Kartu su šia sankcija buvo nustatytas draudimas penkerius metus atvykti į Šengeno erdvę.

26 M. J. Zurita García minėtą sprendimą apskundė *Juzgado de lo contencioso administrativo nº 6 de Murcia* (Mursijos šeštasis administracinis teismas), kuris, kaip pirmoji instancija, atmetė ieškinį. Savo apeliaciniame skunde suinteresuotasis asmuo nurodė, kad ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas, nes administracija neteisingai taikė proporcingumo principą vertindama bylos aplinkybes, kurios visiškai nepateisino baudos pakeitimo išsiuntimu.

27 Byloje C-348/08 2007 m. liepos 30 d. Sprendimu *Delegado del Gobierno* nurodė išsiųsti iš Ispanijos teritorijos Bolivijos pilietį A. Choque Cabrera, gyvenusį Ispanijoje neteisėtai Užsieniečių įstatymo 53 straipsnio a punkto prasme, nepratęsus leidimo apsigyventi ar nesuteikus leidimo gyventi, arba praėjus daugiau nei trims mėnesiams nuo tokių dokumentų galiojimo pabaigos ir suinteresuotajam asmeniui nepaprašius jų atnaujinti. Kartu su šia sankcija buvo nustatytas draudimas penkerius metus atvykti į Šengeno erdvę.

28 A. Choque Cabrera apskundė šį sprendimą *Juzgado de lo Contencioso-Administrativo nº 4 de Murcia* (Mursijos ketvirtasis administracinis teismas), kuris, kaip pirmoji instancija, atmetė ieškinį. Savo apeliaciniame skunde suinteresuotasis asmuo nurodė, kad ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas, nes vertindamos bylos aplinkybes valdžios institucijos netaikė proporcingumo principo ir nemotyvavo baudos pakeitimo išsiuntimu.

29 Šiomis aplinkybėmis *Tribunal Superior de Justicia de Murcia* nusprendė sustabdyti dviejų bylų nagrinėjimą ir patiekti Teisingumo Teismui šį prejudicinį klausimą, kuris abiejose bylose suformuluotas identiškai:

„Ar <…> sutartį, būtent jos 62 straipsnio 1 punktą ir 2 punkto a papunktį, ir <…> Reglamentą Nr. 562/2006 <…>, būtent jo 5, 11 ir 13 straipsnius, reikia aiškinti taip, kad jie draudžia tokius teisės aktus, kaip antai Ispanijos teisės aktai, ir juos aiškinančią teismų praktiką, pagal kuriuos trečiosios valstybės piliečio, neturinčio leidimo atvykti ir būti Europos Sąjungos teritorijoje, išsiuntimas gali būti pakeičiamas bauda?“

30 2009 m. kovo 27 d. trečiosios kolegijos pirmininko nutartimi bylos C-261/08 ir C-348/08 sujungtos, kad būtų bendrai vykdoma žodinė proceso dalis ir priimtas galutinis sprendimas.

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl byloje C-261/08 pateikto klausimo priimtinumo

31 Ispanijos vyriausybė ginčija byloje C-261/08 pateikto klausimo priimtinumą teigdama, kad jis yra visiškai hipotetinis.

32 Ji teigia, kad baudžiamojo įstatymo negaliojimo atgal principas neleidžia *ratione temporis* taikyti Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio 3 dalyje galimos numatyti pareigos taikyti išsiuntimo sankciją pagrindinės bylos aplinkybėmis, nes šis reglamentas įsigaliojo tik 2006 m. spalio 13 d., o ieškovės pagrindinėje byloje neteisėtas buvimas Ispanijos teritorijoje buvo išaiškintas jau 2006 m. rugsėjo 26 dieną.

33 Ispanijos vyriausybės nuomone, kadangi pagrindinėje byloje vyko administracinės nuobaudos skyrimo procesas, kuriam taikomi tie patys principai, galiojantys baudžiamajame procese, kaip antai teisėtumo ir sankcijos įtvirtinimo įstatyme principai, turi būti taikomi teisės aktai, galioję atskleistų neteisėtų veiksmų padarymo metu, o ne nacionalinių valdžios institucijų sprendimo išsiųsti priėmimo momentu, t. y. 2006 m. lapkričio 15 dieną. Šiai nuomonei, atrodo, pritaria ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

34 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad EB 234 straipsnyje numatytoje procedūroje, grindžiamoje aiškiu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo kompetencijos atskyrimu, bet koks nagrinėjamų faktinių aplinkybių vertinimas yra nacionalinio teismo kompetencija. Be to, tik bylą nagrinėjantis nacionalinis teismas, kuris atsakingas už sprendimo priėmimą, atsižvelgdamas į konkrečios bylos aplinkybes, turi įvertinti reikalingumą pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą, kad galėtų priimti savo sprendimą, bei Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą. Todėl iš principo Teisingumo Teismas turi priimti sprendimą tuo atveju, kai pateikiami klausimai susiję su Bendrijos teisės išaiškinimu (žr., be kita ko, 2003 m. vasario 25 d. Sprendimo *IKA*, C-326/00, Rink. p. I-1703, 27 punktą; 2005 m. balandžio 12 d. Sprendimo *Keller*, C-145/03, Rink. p. I-2529, 33 punktą; 2006 m. birželio 22 d. Sprendimo *Conseil général de la Vienne*, C-419/04, Rink. p. I-5645, 19 punktą ir 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Gómez-Limón*, C-537/07, Rink. p. I-6525, 24 punktą).

35 Atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo galima, tik jeigu akivaizdu, kad prašomas Bendrijos teisės išaiškinimas neturi jokio ryšio su pagrindinės bylos faktais arba dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos naudingai atsakyti į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2001 m. kovo 13 d. Sprendimo *PreussenElektra*, C-379/98, Rink. p. I-2099, 39 punktą; 2002 m. sausio 22 d. Sprendimo *Canal Satélite Digital*, C-390/99, Rink. p. I-607, 19 punktą ir minėto sprendimo *Gómez-Limón* 25 punktą).

36 Vis dėlto Teisingumo Teismas taip pat nusprendė, kad išskirtinėmis aplinkybėmis, siekdamas įvertinti savo paties jurisdikciją, jis gali patikrinti sąlygas, kuriomis į jį kreipėsi nacionalinis teismas (šiuo klausimu žr. 1981 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Foglia*, 244/80, Rink. p. 3045, 21 punktą). Bendradarbiavimo principas, kuriuo turi būti vadovaujamasi prejudicinio sprendimo priėmimo procedūroje, suponuoja, kad

nacionalinis teismas savo ruožtu turi atsižvelgti į Teisingumo Teismui suteiktą funkciją prisidėti prie teisingumo vykdymo valstybėse narėse, o ne pateikti konsultacines nuomones dėl bendrų ar hipotetinių klausimų (minėto sprendimo *Foglia* 18 ir 20 punktai; 1983 m. vasario 3 d. Sprendimo *Robards*, 149/82, Rink. p. 171, 19 punktas bei 1992 m. liepos 16 d. Sprendimo *Meilicke*, C-83/91, Rink. p. I-4871, 25 punktas).

37 Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad byloje C-261/08 ieškovės pagrindinėje byloje neteisėto buvimo Ispanijos teritorijoje atskleidimo momentu, t. y. 2006 m. rugsėjo 26 d., Reglamentas Nr. 562/2006 dar nebuvo įsigaliojęs, todėl galima kelti klausimą dėl šio reglamento aiškinimo būtinumo, atsižvelgiant į aplinkybes, dėl kurių buvo iškelta ši byla.

38 Jei byloje C-261/08 *ratione temporis* taikytinos teisės nustatymo kriterijus būtų faktinių aplinkybių atsiradimo momentas, reikėtų taikyti KĮŠS 6b straipsnį, o ne Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio 3 dalį. Iš tikrųjų KĮŠS 6b straipsnis kartu su kitais straipsniais buvo panaikintas Reglamento Nr. 562/2006 39 straispniu nuo 2006 m. spalio 13 dienos.

39 Tačiau bet kuriuo atveju, kaip generalinė advokatė pažymėjo savo išvados 27 punkte, Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio 3 dalyje tik pakartojama KĮŠS 6b straipsnio 3 dalies formuluotė, galiojusi ieškovės pagrindinėje byloje neteisėto buvimo Ispanijos teritorijoje atskleidimo momentu.

40 Be to, pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas uždavė Teisingumo Teismui ta patį prejudicinį klausimą, nagrinėdamas ginčą, dėl kurio buvo iškelta byla C-348/08 ir kurio faktinės aplinkybės atsirado jau galiojant minėtam reglamentui.

41 Dėl šios priežasties šiose dviejose sujungtose bylose pateiktą klausimą reikia pripažinti priimtinu.

Dėl esmės

42 Pirmiausia pažymėtina, kad prašoma išaiškinti EB 62 straipsnio 1 punktą ir 2 punkto a papunktį bei Reglamento Nr. 562/2006 5, 11 ir 13 straipsnius.

43 Tačiau iš karto reikia patikslinti, kad EB 62 straipsnio 1 punktas ir 2 punkto a papunktis yra teisinis Tarybos veiksmų pagrindas, siekiant įtvirtinti priemones, užtikrinančias, kad nebus jokios asmenų kontrolės jiems kertant vidaus sienas, ir priemones, susijusias su valstybių narių išorės sienų kirtimu, ir šių nuostatų tikslas ar poveikis savaime nėra teisių trečiųjų valstybių piliečiams suteikimas ar pareigų valstybėms narėms nustatymas.

44 Reglamento Nr. 562/2006 5 straipsnyje nustatytos trečiųjų valstybių piliečių atvykimo sąlygos, kai jie kerta išorės sieną ne ilgiau kaip tris mėnesius per šešių mėnesių laikotarpį trunkančiam buvimui, o šio reglamento 13 straipsnis skirtas atsisakymui leisti atvykti į valstybių narių teritoriją trečiųjų valstybių piliečiams, netenkinatiems visų minėtų sąlygų.

45 Dėl šios priežasties Reglamento Nr. 562/2006 5 ir 13 straipsniai nereglamentuoja trečiųjų valstybių piliečių, kaip antai M. J. Zurita García ir A. Choque Cabrera, kurie nurodymo juos išsiųsti dėl neteisėto buvimo priėmimo dieną jau gyveno Ispanijos teritorijoje nuo nenustatytos datos, situacijos.

46 Galiausiai, atsižvelgiant į tai, jog negalima atmesti galimybės, kad, kaip teigia Austrijos vyriausybė ir Europos Bendrijų Komisija, KĮŠS 6b ir 23 straipsniai bus taikomi *ratione temporis* byloje C-261/08 (žr. šio sprendimo 37 ir 38 punktus), siekiant pateikti naudingą atsakymą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui, reikia atsižvelgti į šiuos KĮŠS straipsnius nagrinėjant prejudicinį klausimą (pagal analogiją žr. 2008 m. sausio 29 d. Sprendimo *Promusicae*, C-275/06, Rink. p. I-271, 46 punktą ir 2008 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Rüffert*, C-346/06, Rink. p. I-1989, 18 punktą).

47 Kaip matyti iš KĮŠS 23 straipsnio formuluotės, šis straipsnis taikomas visiems valstybės narės piliečiais nesantiems asmenims, kurie neatitinka arba nebeatitinka kurios nors valstybės narės teritorijoje trumpalaikiam buvimui taikomų reikalavimų, o atsižvelgiant į prašymuose priimti prejudicinį sprendimą pateiktą faktų aprašymą atrodo, kad kaip tik tokia yra M. J. Zurita García ir A. Choque Cabrera situacija.

48 Matyti, kad savo klausimu prašymą primti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar KĮŠS 6b ir 23 straipsnius bei Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnį reikia aiškinti taip, kad jei trečiosios valstybės pilietis neteisėtai yra valstybės narės teritorijoje, nes neatitinka ar nebeatitinka šioje valstybėje taikomų buvimo trukmės sąlygų, ši valstybė narė privalo priimti sprendimą jį išsiųsti.

49 Tiek KĮŠS 6b straipsnio 1 dalyje, tiek Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta nuginčijama prezumpcija, kad jei trečiosios šalies piliečio kelionės dokumente nėra atvykimo spaudo, kompetentingos nacionalinės institucijos gali daryti prielaidą, kad dokumento turėtojas neatitinka arba jau nebeatitinka konkrečioje valstybėje narėje taikomų buvimo trukmės sąlygų.

50 KĮŠS 6b straipsnio 2 dalyje ir Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio 2 dalyje leidžiama nuginčyti šią prezumpciją, jei trečiosios šalies pilietis bet kokiu patikimu būdu pateikia

įrodymų, pavyzdžiui, transporto bilietą, arba jo ar jos buvimo už valstybių narių teritorijos ribų įrodymų, rodančių, kad jis ar ji nepažeidė sąlygų, susijusių su trumpalaikio buvimo trukme.

51 Pagal KĮŠS 6b straipsnio 3 dalį ir Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio 3 dalį tuo atveju, kai kiekvieno ši šių straipsnių 1 dalyje nurodyta prezumpcija nepaneigiama, kompetentingos institucijos gali išsiųsti trečiosios šalies pilietį iš atitinkamos valstybės narės teritorijos.

52 Komisija pagrįstai pabrėžia neatitikimą tarp Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio 3 dalies teksto redakcijos ispanų kalba ir jo redakcijos kitomis kalbomis.

53 Versijoje ispanų kalba ši nuostata įtvirtina pareigą, nes joje numatyta, kad valstybės narės kompetentingos institucijos „išsiunčia“ trečiosios valstybės pilietį iš tos valstybės teritorijos, jei prezumpcija nepaneigiama. Atvirkščiai, visose kitose kalbinėse versijose išsiuntimas numatytas kaip šių institucijų galimybė.

54 Šiuo klausimu reikėtų priminti, jog pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką būtinybė vienodai taikyti ir aiškinti Bendrijos teisės aktą atmeta galimybę remtis tik viena jo redakcija ir reikalauja, kad jis būtų aiškinamas remiantis tikrąja jo autoriaus valia ir siekiamu tikslu, atsižvelgiant į redakcijas visomis kalbomis (žr., be kita ko, 1969 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Stauder*, 29/69, Rink. p. 419, 3 punktą; 1988 m. liepos 7 d. Sprendimo *Moksle Import und Export*, 55/87, Rink. p. 3845, 15 punktą; 2001 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Jany ir kt.*, C-268/99, Rink. p. I-8615, 47 punktą bei 2005 m. sausio 27 d. Sprendimo *Junk*, C-188/03, Rink. p. I-885, 33 punktą).

55 Taip pat iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos matyti, kad aiškinant Bendrijos teisės nuostatą negalima remtis tik vienoje iš kalbinių versijų pavartota šios nuostatos formuluote arba šiuo atžvilgiu teikti jai pirmenybę kitų kalbinių versijų atžvilgiu. Toks požiūris būtų nesuderinamas su reikalavimu vienodai taikyti Bendrijos teisę (žr. 1998 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Institute of the Motor Industry*, C-149/97, Rink. p. I-7053, 16 punktą; 2008 m. balandžio 3 d. Sprendimo *Endendijk*, C-187/07, Rink. p. I-2115, 23 punktą bei 2008 m. spalio 9 d. Sprendimo *Sabatauskas ir kt.*, C-239/07, Rink. p. I-7523, 38 punktą).

56 Kadangi nagrinėjamoje byloje tik Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnio 3 dalies teksto redakcija ispanų kalba skiriasi nuo kitų kalbinių versijų, darytina išvada, kad tikroji teisės aktų leidėjo valia nebuvo nustatyti atitinkamoms valstybėms narėms pareigą išsiųsti iš jų teritorijos trečiosios valstybės pilietį, jeigu jam nepavyko nuginčyti to paties straipsnio 1 dalyje įtvirtintos prezumpcijos, bet jis paliko joms tokią galimybę.

57 Kaip generalinė advokatė pažymėjo savo išvados 43 punkte, šį aiškinimą patvirtina tai, kad KĮŠS 6b straipsnio, kurio tekstas pakartotas Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnyje, redakcija ispanų kalba atitinka kitas kalbines versijas, kiek tai susiję su atitinkamų valstybių narių neprivalėjimu išsiųsti trečiosios valstybės pilietį, kuriam nepavyko nugunčyti minėtos prezumpcijos.

58 Lieka išnagrinėti, ar, kaip teigia Austrijos vyriausybė, iš KĮŠS 23 straipsnio išplaukia, kad valstybės narės privalo išsiųsti iš savo teritorijos bet kurį neteisėtai esantį trečiosios valstybės pilietį, nebent būtų priežastis suteikti jam prieglobstį ar tarptautinę apsaugą. Tokiu atveju šiai nuostatai prieštarautų valstybės narės galimybė pakeisti nurodymą išsiųsti bauda.

59 Tokiam KĮŠS 23 straipsnio aiškinimui negalima pritarti.

60 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad KĮŠS 23 straipsnio formuluotėje pareiga išsiųsti nėra išreikšta taip griežtai, atsižvelgiant į joje įtvirtintas išimtis.

61 Pirma, II antraštinės dalies, skirtos panaikinti kontrolę prie vidaus sienų ir asmenų judėjimui, 4 skyriuje dėl užsieniečių judėjimą reglamentuojančių sąlygų esančio 23 straipsnio 1 dalyje pirmenybė teikiama savanoriškam trečiųjų valstybių piliečių, kurie neatitinka arba nebeatitinka konkrečios valstybės narės teritorijoje trumpalaikiam buvimui taikomų reikalavimų, išvykimui.

62 Tas pats pasakytina ir apie 23 straipsnio 2 dalį, pagal kurią trečiosios valstybės pilietis, turintis kitos valstybės narės išduotą galiojantį laikiną leidimą gyventi, privalo nedelsdamas vykti į jos teritoriją.

63 Antra, tiek, kiek KĮŠS 23 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad tam tikromis aplinkybėmis trečiosios valstybės pilietis turi būti išsiųstas iš valstybės narės, kurios teritorijoje buvo sulaikytas, tai turi vykti pagal atitinamos valstybės narės įstatymuose numatytas sąlygas. Jei pagal įstatymus išsiųsti neleidžiama, ši valstybė narė gali leisti atitinkamiems asmenims likti savo teritorijoje.

64 Taigi kiekviena valstybė narė savo nacionalinėje teisėje turi numatyti KĮŠS 23 straipsnyje įtvirtintų bazinių taisyklių, skirtų trečiųjų valstybių piliečiams, neatitinkantiems ar nebeatitinkantiems trumpalaikio buvimo jos teritorijoje sąlygų, įgyvendinimo nuostatas, ypač kiek tai susiję su išsiuntimo taikymo sąlygomis.

65 Pagrindinėse bylose iš Teisingumo Teismui per rašytinę proceso dalį pateiktos informacijos matyti, kad pagal nacionalinę teisę sprendimas skirti baudą nėra pagrindas, leidžiantis neteisėtai valstybėje esančiam trečiosios valstybės piliečiui

toliau likti Ispanijos teritorijoje, kad neatsižvelgiant į baudos sumokėjimą ar nesumokėjimą šis sprendimas įteikiamas suinteresuotajam asmeniui kartu su reikalavimu išvykti iš šalies per 15 dienų bei kad nepaklusus jis gali būti traukiamas atsakomybėn pagal Užsieniečių įstatymo 53 straipsnio a punktą ir nedelsiant išsiųstas.

66 Dėl šių motyvų į pateiktą klausimą reikia atsakyti, kad KĮŠS 6b ir 23 straipsnius bei Reglamento Nr. 562/2006 11 straipsnį reikia aiškinti taip, kad kai trečiosios valstybės piliečio buvimas valstybės narės teritorijoje yra neteisėtas, nes jis neatitinka ar nebeatitinka joje taikomų buvimo trukmės sąlygų, ši valstybė narė neprivalo priimti sprendimo jį išsiųsti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

67 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (trečioji kolegija) nusprendžia:

1990 m. birželio 19 d. Šengene pasirašytos Konvencijos, įgyvendinančios 1985 m. birželio 14 d. Šengeno susitarimą tarp Beniliukso ekonominės sąjungos valstybių, Vokietijos Federacinės Respublikos ir Prancūzijos Respublikos vyriausybių dėl laipsniško jų bendrų sienų kontrolės panaikinimo, iš dalies pakeistos 2004 m. gruodžio 13 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2133/2004 dėl reikalavimo valstybių narių kompetentingoms institucijoms sistemingai antspauduoti trečiųjų šalių piliečių, kertančių valstybių narių išorines sienas, kelionės dokumentus ir šiuo tikslu iš dalies keičiančiu Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo bei

Bendrojo vadovo nuostatas, 6b ir 23 straipsnius bei 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 562/2006, nustatančio taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas), 11 straipsnį reikia aiškinti taip, kad kai trečiosios valstybės piliečio buvimas valstybės narės teritorijoje yra neteisėtas, nes jis neatitinka ar nebeatitinka joje taikomų buvimo trukmės sąlygų, ši valstybė narė neprivalo priimti sprendimo jį išsiųsti.

Parašai.